

перспективи. Київ, 2012. С. 149-161. URL: <https://langcenter.kiev.ua/Lingvistika%202012/Karataeva%20149-161.pdf>. (Дата звернення: 1.05.2025).

2. Міхеєва Л. В. Прийоми створення логотипів (на прикладі логотипів музичних колективів України). *Традиції та новації у вищій архітектурно художній освіті.* 2020. № 2. С.28-34. URL: <https://repository.khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/10644/20595/Mihueyeva-L.V.Prijomi-stvorennya-logotipiv.pdf> (Дата звернення: 1.05.2025).

3. SpanishBoom.com – сайт для вивчення іспанської мови. URL: <https://spanishboom.com> (дата звернення: 20.04.2025).

ВПЛИВ ЗНАНЬ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНУ ГОТОВНІСТЬ КУРСАНТІВ ДО ПЛАВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Гузь Андрій Миколайович

*Старший викладач кафедри безпеки життєдіяльності та професійно-прикладної фізичної підготовки,
Херсонська державна морська академія, м. Одеса*

Анотація. У тезах розглянуто вплив знань з безпеки життєдіяльності, здобутих за допомогою VR-технологій, на психофізіологічну готовність курсантів морських навчальних закладів до проходження плавальної практики. Визначено напрями інтеграції безпекових знань в систему професійної підготовки.

Abstract. The paper reveals the influence of life safety knowledge on cadets' psychophysiological readiness for shipboard practice. Directions of integrating safety education into maritime training systems are outlined.

Актуальність теми дослідження зумовлена потребою підвищення ефективності професійної підготовки курсантів морських закладів вищої освіти у сфері безпеки життєдіяльності, з урахуванням сучасних психофізіологічних викликів професійної діяльності моряка. Застосування VR-технологій у навчальному процесі дозволяє імітувати реальні ситуації підвищеної небезпеки в умовах контрольованого середовища, що сприяє формуванню стійких навичок поведінки, оперативного прийняття рішень та психофізіологічної стійкості

курсантів [1, с. 42; 9, с. 61]. Сучасна підготовка морських фахівців вимагає комплексного підходу до формування не лише професійних компетентностей, а й психофізіологічної готовності курсантів до екстремальних умов морського середовища. Особливу роль у цьому відіграють знання з безпеки життєдіяльності, що створюють основу для усвідомленої поведінки під час проходження плавальної практики.

Плавальна практика є важливим етапом професійної підготовки, під час якої курсанти стикаються з реальними умовами мореплавства, включаючи фізичні, емоційні та когнітивні навантаження [6, с. 92]. Наявність теоретичних знань щодо техніки безпеки, поведінки у надзвичайних ситуаціях, евакуації, пожежогасіння та основ виживання сприяє зниженню рівня тривожності, покращенню адаптації та загальної витривалості курсантів.

Психофізіологічна готовність формується на перетині таких компонентів, як стресостійкість, здатність до концентрації уваги, реакція на несподівані ситуації, швидкість прийняття рішень [2, с. 47]. Високий рівень безпекової обізнаності дозволяє курсанту більш ефективно реагувати в екстремальних умовах, зменшуючи ризик дезорганізації поведінки під час загрозливих ситуацій.

За результатами досліджень, що проводилися у морських навчальних закладах України, встановлено позитивну динаміку рівня адаптації та впевненості у діях у курсантів, які проходили цільову підготовку з безпеки життєдіяльності з акцентом на морські ризики [5, с. 61]. Це дозволяє стверджувати, що актуальним є посилення інтеграції дисциплін з безпеки в навчальні програми морських академій. Знання з безпеки життєдіяльності повинні подаватися не лише у формі лекційних занять, але й через тренінги, симуляційні вправи, моделювання аварійних ситуацій. Наприклад, VR-технології, що дозволяють моделювати дії в умовах пожежі, залишення судна, евакуації тощо, позитивно впливають на формування рефлексивних навичок [8, с. 28]. Інтеграція цих знань сприяє підвищенню безпеки як індивідуального, так і командного рівня, особливо в умовах багатонаціональних екіпажів, де значущим є рівень комунікаційної злагодженості та спільного реагування на загрози [3, с. 114].

VR-середовище забезпечує високий рівень занурення у змодельовану професійну ситуацію, активізує емоційно-вольову сферу,

що особливо важливо в умовах обмеженого доступу до реальних плавальних практик на ранніх етапах підготовки [4, с. 37]. Крім того, систематичне проходження курсантами VR-тренінгів з тематики безпеки життєдіяльності сприяє зменшенню рівня стресу при переході до реального професійного середовища, що має безпосередній вплив на ефективність та безпечність виконання завдань під час плавальної практики [10, с. 58].

Застосування VR-технологій у навчальних програмах морських ЗВО також дозволяє проводити індивідуальний моніторинг стану курсантів за допомогою вбудованих біометричних сенсорів, що фіксують фізіологічні реакції на критичні ситуації. Отримані дані можуть використовуватися для адаптації навантаження та формування персоналізованих навчальних траєкторій [11, с. 112].

Таким чином, впровадження VR-засобів у вивчення дисциплін із безпеки життєдіяльності підвищує психофізіологічну готовність курсантів до плавальної практики, покращує якість професійної підготовки та сприяє формуванню цілісної безпекової культури у майбутніх фахівців морського флоту.

Список використаних джерел:

1. Бондар В. І. Психофізіологія діяльності. К.: Видавничий дім «Слово», 2016. 278 с.
2. Бойко І. А. Основи психофізіології праці: навч. посіб. К.: КНТ, 2019. 176 с.
3. Бубнова О. В. Формування безпечного середовища у мультикультурному екіпажі. *Збірник наукових праць ХДМА*. 2021. Вип. 34. С. 112–117.
4. Грищук С. М., Шостак Л. В. Інноваційні технології підготовки морських фахівців. Одеса: ОНМА, 2018. 144 с.
5. Гурова Н. В. Підготовка курсантів до дій в екстремальних умовах морського середовища. *Морська освіта*. 2020. № 2(16). С. 59–64.
6. Демченко А. А. Психологічні аспекти адаптації курсантів до плавальної практики. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2021. № 3. С. 91–96.
7. Кальченко С. В. Методика підготовки курсантів до дій в умовах небезпеки. Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. 144 с.

8. Сіденко О. П. VR-технології у навчанні з безпеки: досвід морських ЗВО. *Maritime Education Today*. 2023. № 1(4). С. 27–32.
9. Чебанова І. С. VR-технології в освітньому середовищі: сучасні підходи до навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. №190. С. 60–64.
10. Юхименко В.О. Психофізіологічні аспекти професійної підготовки курсантів морських ВНЗ. *Морська безпека*. 2019. №2(23). С. 55–60.
11. Melton D. *Virtual Reality Training and Human Factors*. London: Springer, 2020. 184 p.
12. World Health Organization. *Occupational Safety and Health in the Maritime Sector: Guidelines*. Geneva: WHO, 2021. 108 p.
13. Zarbakhsh M., Karim M. Enhancing seafarer readiness: Safety education impact on performance. *Journal of Maritime Studies*. 2022. Vol. 41, No. 2. P. 63–72.

ТРЕНІНГ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗП(ПТ)О «ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ»

Давидюк Андрій Вячеславович
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

Анотація. Схарактеризовано деякі особливості тренінгових технологій, що обумовлюють їх поширення в системі освіти, зокрема для вирішення завдань підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Наведено програму навчального тренінгу, розробленого для підготовки педагогічних працівників ЗП(ПТ)О до впровадження відкритого програмного забезпечення в освітній процес.

Training for pedagogical workers of the Vocational and Technical Education Service "Using open source software in vocational education". Some features of training technologies that determine their distribution in the education system, in particular for solving the tasks of improving the qualifications of pedagogical workers, are described. A training program is presented, developed to prepare pedagogical workers of vocational education for the implementation of open software in the educational process.